

SZÖVEG –
MIRTSE ÁRON

SOROZAT –
VADÁLLATOK KÖZELRŐL

TAVASZI ÉBREDÉS

Elszoktunk már az olyan kemény telektől, mint amilyen az idei volt, de a dolgok rendje az, hogy minden tél véget érjen egyszer. Márciusban már félreérthetetlen jeleit láthatjuk annak, hogy itt a tavasz, még akkor is, ha a téltemető sárga virágai nemrég még a hó alól bontogatták szirmaikat.

- ◆ Azok az állatok, amelyeknek színét sem láttuk télen, most sorra előkerülnek. A verőköltő bodobácsok az elsők között reagálnak a melengető napsugárra, és vércseppeként gyülekeznek a hársfák tövében. Potrohukat összekapcsolva párosodni kezdenek, és ide-oda tolatnak, mint parányi vasúti szerelvények. Az árokparton vagy a kiskertben, elszürkült szalmaszálak közt hosszúkás potrohú farkaspókok futkosnak: hálót nem szőnek, úgy vetik rá magukat zsákmányukra, mint a nagy ragadozó, amelyről nevüket kapták. Felbukkan néhány áttelelt lepke, álmosan libbenve ide-oda, a házak falán bágyadt legyek napfürdőznek, a szorgos méhek viszont már munkához is látnak, hiszen az egymás után kinyíló kikericsek és kankalinok nektárját kár volna az anyészetnek meghagyni.

A CSIGÁK TÉLIRE MÉSZBŐL KÉSZÜLT KIS AJTÓVAL ZÁRJÁK LE A HÁZUKAT. EZEKET A JELLEGZETES, KEREKDED GSEPP ALAKÚ, FEHÉR LAPOCSKÁKAT AZTÁN ÉBREDÉS UTÁN OTT HAGVJÁK, ÉS KERTÉSZKEDÉS KÖZBEN KÖNNYEN RÁJUK BUKKANHATUNK.

LEHET-E KÉK A BÉKA?

A vizek mentén beindul a nyüzsgés. Legkorábban kelő békánk, a mocsári béka olykor még a hóban indul el telelőhelyéről a tavaszi randevúra. Ez a felnőtt korában szárazföldi életmódot folytató béka az év nagy részében jelentéktelen, barnás színezetű, észrevenni is alig lehet, tavasszal azonban a hímek olyan látványos, valószínűtlenül égszínkék nászruhát öltenek, hogy aki fényképen látja, azt hiheti, talán utólag átszínezték a fotót. Ezt a békát választotta a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Kétéltű- és Hüllővédelmi Szakosztálya 2017-ben az Év Kétéltűjének. Petéi vastos csomókban, áttetsző, kocsonyás szőlőfürtökként lebegnek a sekély vízben, amíg ki nem kelnek belőlük az ebihalak, és át nem adják helyüket a későn kelő varangyoknak, amelyek viszont hosszú, páros gyöngyosorokban rakják le az idei békautánpótlásnak valót.

AZ ÉNEKESMADARAK FÉSZKELÉSÉT MEGKÖNNYÍTHETJÜK MESTERSÉGES FÉSZEKODÚK TELEPÍTÉSÉVEL. FÉSZEKANYAGOT NE TEGYÜNK AZ ODÚBA, AZT MAJD A MADARAK BELEHORDJÁK!

BÁRMILYEN CSÁBÍTÓAK IS A TAVASZI VIRÁGOK, LESZEDNI ŐKET NEM SZABAD, ÉS NEM IS ÉRDEMES. LEGTÖBBJÜK VÉDETT, ÉS EL IS HERVADNA, MIRE A VÁZÁIG ELJUTNÁNK VELÜK.

AZ ERDŐN-MEZŐN TALÁLT ÁLLATOKHOZ JOBB NEM HOZZÁNYÚLNI. AZ ÓZGIDA, A VADMALAC NEM ÁRVA, CSAK AZ ANYJA ELREJTETTE, AMÍG Ő MAGA TÁPLÁLÉK UTÁN JÁR, DE HA MEGÉRZI RAJTA AZ EMBER SZAGÁT, ELŐFORDULHAT, HOGY VALÓBAN MAGÁRA HAGYJA.

AKI MEGJÖTT ÉS AKI EL SE MENT

A vándormadarak szép sorjában érkeznek vissza a messzi tájakról, ahol a telet töltötték. Elsők közt érkezik a fehér gólya, pedig ő igazán messziről tér haza: a közép-európai állomány Dél-Afrikában telel. A gólyák tartós párkapcsolatban élnek, de a hímek és a tojók külön utaznak: az apák jönnek előbb, hogy mire az anyák ideérnek, rendbe szedjék a családi fészket. Az elsők már március elején itt vannak, és általában nagy ünneplés fogadja őket, hiszen a gólyát mindenütt szeretik az emberek. A hagyományos idilli kép, a kis parasztház kéményén trónoló gólyafészek ennek ellenére egyre ritkább: a legtöbb gólyapár átköltözött a villanyoszlopokra. Egyre gyakrabban lehet azonban gólyát látni a téli időszakban is: a felmelegedő éghajlat, valamint az ember közelségében télen is fellelhető táplálékforrások arra ösztönöznek egyes madarakat, hogy ne vállalják a vándorlással járó kockázatot, hanem teleljenek át itthon.

DALFELDOLGOZÁS JOGDÍJ NÉLKÜL

A vetési varjak március első napjaiban köszönés nélkül elhagyják a várost: egy ideje már látni rajtuk, hogy nyugtalanok, nagy körökben örvénylenek, ha kedvező a szél, aztán egyszer csak arra ébredünk, hogy sehol nem látunk egyet sem. Szállingóznak viszont hazafelé a kis énekesek, újra csettintget a tető gerincén szapora farokrázogatással a házi rozsdafarkú, ám ha valaki a sárgarigó fuvolázását véli hallani márciusban, ne higgyen neki: csak a seregély tréfálkozik vele! Ezek a remek hangutánzók nem vonulnak messzire, csak ide a „szomszédba”, a Földközi-tenger mellé, így korán hazaérnek, s beleszövik énekükbe a sárgarigó dallamait is, aki azonban csak április-májusra érkezik haza.

SZERELMES TÚPÁRNÁK

Mivel egyre több bogarat, csigát, gilisztát találni, előbújik téli kuckójából a sün is. Őszi testtömegének csaknem a felét elveszítette, lötyög rajta a túskebunda, így jó éhesen ébred, aztán rövidesen szerelmes hangulatra is gyullad, és szinte minden óvatosságát elveszíti: néha még fényes nappal is lehet hallani, amint a tavalyi avarban szöszmötöl a bokrok alatt. Ha biztosítjuk neki a szabad bejárást a kertünkbe a kerítés alatt, és gondoskodunk arról, hogy legyen egy háborítatlan sarok, ahol a cserjék földre hajló ága kellő takarást ad, és nem zakatol hetente a fűnyíró, netán esténként még egy kis konzerv macskaeledellel is megkínáljuk a tuskés vendéget, akkor nyár elejére az a szerencse is érhet, hogy láthatjuk, amint sün anyó öt-hat aprócska tूपárnát vezetget esténként, lakbér fejében megtisztítva a kertet mindenféle kártevőtől.

ELHAGYOTT KORONÁK

Az erdőt-mezőt járva a csengő madárdal mellé a harkályok mesze hangzó, pergő dobszólója ad aláfestést. Egymás után nyílnak a tavaszi virágok: az erdő alját a keltike lila-fehér virágszőnyege borítja, a réteken a kökörccsin bundás bimbói feslenek. A szarvasbikák februárra már elhullatták koronájukat, kis szerencsével az aljnövényzetben, tisztásokon bele lehet botlani az ágas-bogas agancsokba. Ilyentájt jönnek világra a vaddisznók parányi, csíkos malackái, ezért kiránduláskor nem az óvatosság, kiváltképp, ha kutya is van a túracapatban: a malacait féltő anyakoca még a vadkannál is veszedelmesebb! ♦